

Перпіньян та околиці, Франція, 1990-ті

— **Я**к щодо замку тамплієрів? — запитує дівчина за шинквасом. У неї темне волосся, як нічне небо над Нотр-Дам-дез-Анж, а шкіра пахне морем і джином.

Здається, він говорить із нею цілу вічність. Здається, він обіцяв почекати до кінця її зміни. Але от — вона розтуляє вуста, стиглі й вологі, як пелюстки рододендрона. І він не чує слів, чує шум прибою й те, як за сусіднім столиком якийсь чоловік відкриває устриці, розламуючи крихкі перлівниці. Чоловік їсть по-варварському хижо, але Вінсентові байдуже. Йому навіть подобається, як у цьому барі на курортному узбережжі змішуються кольори, пристрасть, хтивість і відверта грубість із тендітною східною красою дівчини за шинквасом.

У неї нетутешнє ім'я — Мухтарія.

У неї нетутешній погляд вологих темних очей, нетутешня ніжність смаглявої шкіри і вже зовсім позаземна темінь відьомського волосся, бо ж він не перестає дивитися на нього, подумки перебираючи кожну прядку. Ось дівчина ніби відчула його думки, заправила пасмо за вухо, глянула на нього, готуючи напій черговому клієнту, і всміхнулася — глузливо й ніжно водночас.

На ранок вони забувають про замок тамплієрів, хоч у Кольюрі він очолює перелік принадних туристичних місць. Вінсент — незвичний турист: байдужий до історичних пам'яток, але спраглий хвиль, джину і, як врешті виявляється, шкіри цієї алжирської дівчини, що, здається, опинилася тут зовсім випадково.

— О ні, — каже вона йому на терасі кав'ярні з білими фіранками, які лоскоче вітер, — не випадково. Я збираю гроші на навчання.

Коли Вінсент був у її віці, більшість його рахунків оплачували батьки, тож на мить це зізнання видається іронічним. Ніби дівчина зі звичного кола його спілкування вирішила пограти в самотійність. Але ж вона й справді працювала вчора за шинквасом — дарма, що вони говорили про Матісса, який приїздив на узбережжя писати море, і замок тамплієрів у Кольюрі. Вінсент не любив Матісса, любив Далі, але заради цих пелюсткових уст міг говорити про будь-що. Аби вони повільно розтулялись, як устричні стулки.

Біля маяка, неподалік Нотр-Дам-дез-Анж, вона ловить волоссям вітер, перекрикує море.

— Я втекла з дому! — сміється весело й трохи шалено.

Вінсент вигинає брову й обіймає дівчину, плутаючись пальцями в тонкому полотні сукні.

Мухтарія. Дівчина з його снів. Як терпкий джин, як солодкий спогад, який він згодом переповідатиме друзям, а ті казатимуть: і де ж вона?

І де ж вона зараз, Вінсенте?

Вулиці в Кольюрі вузькі, всипані різнобарвними будиночками. Форт святого Ельма височить над містом. Кольюр

розташований неподалік іспанського кордону, це модний богемний курорт, звідси зовсім близько до Перпіньяна, тому Мухтарія говорить йому одночасно про Матісса й Далі. Матісс любив Кольюр, Далі — Перпіньян. А ще розповідає, що покинула дім у шістнадцять. Рік провела в підлітковому гуртожитку, але потім складала іспит і вступила в університет.

— Тож цього літа я працюю в Кольюрі, — каже вона. — Маю оплатити навчання за наступний рік.

— А твої батьки?

— А мої батьки хочуть, щоб я була вірною дочкою ісламу. Ніяких університетів, тим паче в Перпіньяні.

— То ти навчаєшся в Перпіньяні! — вигукує він. — Обожнюю це місто...

— А що робиш ти? — запитує вона й одразу закриває йому рот поцілунок. Не потребує відповіді. Принаймні негайної. Вуста-пелюстки надто тендітні, їх легко зім'яти, тож він проникає в її рот обережно, торкає язик, відчуває на смак терпкий джин, ковзає губами нижче, шепочучи ім'я. Маяк сіє рівне тепле світло, море котить хвилі, а вітер лоскоче фіранками струнки ніжки стільців на терасі кав'ярні.

Що він мав би сказати їй? Що він просто турист, нудний представник золотої молоді, бездарний художник, який досі не втратив надії створити щось справді вартісне? Устриці на узбережжі, пелюсткові вуста, квіти рододендрона. Око вихоплює окремі частини предметів, ковзає по обличчях людей, починає пекти надвечір, коли думки про власну недолугість знову накривають потребою сутінків, джину та моря. Бути бездарним — не так і тяжко. Тяжко, коли тобі вистачає таланту усвідомлювати власну нікчемність.

Здається, якби він попросив її позувати, то неодмінно б усе зіпсував, зробив би банальним і пласким, знищив би магію її дивної нетутешності, перенісши на полотно. Однак вона доливала йому джину, пестила волоссям, дивилася довго, не кліпаючи, поки він говорив, змішуючи тягучі іспанські та французькі слова в дивну суміш, у якій в'язнув язик наче у квітковому ромі, що його вона врешті запропонувала замість джину.

Мухтарія. Дівчина з його снів...

Груди в неї маленькі й формою схожі на черепашки хижих морських равликів із родини *Charonia lampas* — Вінсент колись любив писати з ними натюрморти. А ось — одна з черепашок під його рукою, і він думає про те, що хотів би намалювати її окремо від тіла, як самотній будиночок маленького хижого равлика.

До осені вони перебираються в його квартиру в Перпіньяні, яку він купив, щоб не жити в цьому місті в готелях. Перпіньян Вінсент вважав справжнім домом. Квартира на вулиці Генерала де Голля — дворівнева, з високими стелями й вікнами до підлоги. Тут красиві балкончики, обвиті диким виноградом, на одному з них Мухтарія полюбляла пити каву. Вона й сама була схожа на темний дикий виноград. Тепер він згадує, як Мухтарія виходила на балкон, ставила чашку на тонконогий столик, торкала пальцями візерунок перил.

Тут йому приємно згадувати Мухтарію, дівчину з його снів, його дикий виноград, її груди у формі равликових мушель. От тільки нічого з того, що знає про неї, він не готовий розповісти поліції. Здається, він пам'ятає все так, наче вони

зустрілися вчора. Здається, він уже не може точно сказати, скільки часу минуло.

— Розумієте... — говорить йому інспектор у кімнаті для допитів. Найімовірніше, це саме кімната для допитів, хоч Вінсент і не певен, адже його не арештували, а попросили знову дати свідчення.

— Розумієте, сталося ще одне вбивство.

Вінсент зводить на співрозмовника несвіжий погляд. Мабуть, інспектор уже зауважив, що очі в нього червоні. Скільки судин розірвалось, забарвлюючи білки в каламутно-рожевий колір? Якщо змішувати фарби, червоного потрібно зовсім небагато.

— Ще одне вбивство? — хрипко запитує Вінсент, знову прокручуючи спогади в голові. Замок тамплієрів — вони так і не спустились у його катакомби, вузькі вулички Кольюра, море і джін. Мухтарія...

— Коли востаннє ви бачили Мухтарію Чаїб? — наполегливо заштовхує його в надра спогадів інспектор. Він надто молодий, але і завзятий. Певно, тому йому довірили справу.

— Інспекторе...

— Етьєн Ніколау. І я не інспектор, пане Кеффелеку, я адвокат родини загиблої дівчини. Поліція дозволила мені поговорити з вами, якщо не заперечуєте.

— Адвокат, — бурмоче собі під ніс Вінсент. Після смерті Мухтарії з ним теж говорив якийсь адвокат. Мухамед. Здається, його звали Мухамед Іуадан. Дивно, що він пригадав зараз ім'я, адже минуло...

— Пів року тому, пане Кеффелеку, за схожих обставин було вбито вашу дівчину Мухтарію Чаїб.

— У поліції є мої свідчення, пане... — він спробував пригадати прізвище, врешті похмуро глянув на адвоката й мовив: — Пане адвокате.

— Ніколау. Етьєн Ніколау, — терпляче повторив той. — Я читав ваші свідчення. Але волів би поговорити з вами особисто. Одразу перепрошую, що знову змушую вас згадувати про те, що сталося. Однак це може допомогти нам знайти вбивцю трьох невинних молодих жінок.

— Так, звісно, — кивнув Вінсент, — я хотів би... знайти. Ви сказали трьох?

— Марі-Елен Гонсалес, якій було двадцять два роки, працювала у м'ясній крамниці за двадцять чотири кілометри від Перпіньяна, на курорті Аржеле-сюр-Мер. Це лише за кілька...

— На півдні, — урвав його Вінсент. — Так, я знаю.

— Тиждень тому її тіло було знайдене на пустирі біля автомагістралі до Барселони. Її руки та голова...

Вінсент не слухає. Що йому розкаже цей адвокат — напوماджений і вбраний у дорогий костюм? Він радше вискочка, аніж справді має добру освіту й таке саме коло спілкування, бо ж Вінсент не помічає тієї ненав'язливої елегантності, притаманної всім, хто звик до розкоші змалку. Рухи його надто різкі, ламані, як у художника-початківця, що дужче переймається тим, який вигляд має за мольбертом, аніж тим, що саме прагне створити. Світле волосся, сірі очі — посередня, аж заяложена, зовнішність. Вінсент спирається на спинку незручного стільця. Зрештою, він сам, мабуть, виглядає не краще за адвоката. Колишній лоск, який надавала споглядальна зосередженість на творчості, розчинився

в минулому. Він тепер схожий радше на шаленого професора, що прагне винайти якусь алхімічну сполуку, ніж на того колишнього Вінсента Кеффелека, художника, що приїхав у Перпіньян, бо хотів жити в місті, яке так любив Далі.

Однак слова адвоката-вискочки повертають його в задушливу атмосферу кабінету у відділку:

— Гонсалес приїхала в Перпіньян 16 червня, потягом о 20:33 з Аржеле. Вийшла з вокзалу, перетнула площу перед готелем «Парі — Барселона», повернула на вулицю Куртелена...

Назва вулиці вибухає у скронях Вінсента уламками спогадів. Він чув її пів року тому з уст багатьох людей — слідчих та адвокатів, батьків Мухтарії, які прилетіли в Перпіньян так швидко, як тільки могли, але недостатньо швидко, щоб обігнати смерть дочки.

Мухтарії, дівчині з його снів, було дев'ятнадцять, коли вона переступила поріг його квартири. Однак вона мала достатньо незалежності й звикла обстоювати свободу дій. За п'ять днів до Різдва Мухтарія Чаїб провела вихідні у квартирі на вулиці Генерала де Голля. Двісті метрів від залізничного вокзалу, балкончик із диким виноградом, кава, білі простирадла, картини, вишикувані вздовж стін. Він обіцяв показати їй музей Сальвадора Далі. Вона сміялась й говорила: «Я була там, Вінсенте». Але вона не була там із ним. І не буде. Ніколи більше.

— Вулиця Куртелена... — повторив він луною за адвокатом. — Так, вулиця Куртелена.

Етьєн Ніколау замовк, перевів погляд від теки на Вінсента. Він міг би й сам прочитати Вінсентові свідчення, без